

Procjenjivanje i ocjenjivanje postignuća učenika, nastavnika i škola

Radni materijal 9: Rad s dnevnicima, zapisnicima, portfolijima³⁷

Preispitivanje vlastitog načina poučavanja uz upotrebu dnevnika, zapisnika ili portfolija može biti idealna metoda samoprocjenjivanja, kao i dobra osnova za otvaranje didaktičkih i pedagoških rasprava.

Dnevnik

Dnevnik je uobičajeno sastavljen na način da dopušta neku vrstu dijaloga (s nastavnicima iz iste ili druge škole, itd.). Nastavnik u dnevnik zapisuje svoja svakodnevna iskustva istovremeno izražavajući osobne interpretacije i osjećaje u vezi određenih lekcija, te vlastitog ponašanja ili načina interakcije. Dnevnik dopušta unošenje osobnih napomena i otvoren je za napomene drugih. Sam čin uspostavljanja dijaloga te čitanje tuđih osobnih napomena, interpretacija i misli o nečemu što je sam nastavnik već dobro preispitao, omogućuje visoku razinu promišljanja o procesima učenja i poučavanja, te ostavlja dodatni prostor za raspravu. Za prosuđivanje nastave demokratskog građanstva i ljudskih prava preporučljivo je da su i ostali nastavnici koji zapisuju napomene upoznati s tim.

Zapisnik

Zapisnik je opis procesa bez ikakvih komentara ili osobnih napomena. U njemu se nalaze čiste činjenice i njihova preglednost koristi nastavniku pri prosuđivanju vlastitog rada. U tom se smislu zapisnik može usporediti s dnevnikom bez elemenata osobne interpretacije i dijaloga. No, upotreba zapisnika ima smisla jedino ako se nastavnik na njihov sadržaj referira nakon relativno kratkog vremenskog odmaka. Budući da ne sadrži nikakve napomene niti interpretacije poprilično je otežano nakon duljeg vremenskog perioda prisjetiti se određenih elemenata nastavnog sata samo na osnovi pukih činjenica.

Portfolio

Portfolio za nastavnike je zbirka materijala koje je osmislio i sastavio sam nastavnik. Namjera mu je prikazati jake strane njegove nastave demokratskog građanstva i ljudskih prava, kao i zacrtana područja daljnjeg razvoja. Portfolio je zamišljen kao instrument prikazivanja kompetencija nastavnika u određenom području. U suvremenoj obuci i pripravnničkom usavršavanju nastavnika portfoliji su postali uobičajeni instrument kvalifikacije. U drugom je smislu portfolio instrument promišljanja. Otvara prostor kritici i vrednuje učinak nastavnih sati, metoda, interakcije s učenicima, itd. Portfolio može obuhvaćati:

- kratak životopis nastavnika;
- opis razreda;
- odabrane nastavne sate (uključujući radne listove, materijale za učenike);
- ocijenjene uratke učenika;
- rezultate testova (ukoliko ih ima);
- osobnu izjavu nastavnika o svojoj filozofiji poučavanja demokratskog građanstva i ljudskih prava;
- uratke poput video snimaka ili fotografija određenih nastavnih sati demokratskog građanstva i ljudskih prava;
- povratne informacije kolega nastavnika iz iste ili drugih škola koji su posjetili sate demokratskog građanstva i ljudskih prava;
- dokumentacija projekta u sklopu demokratskog građanstva i ljudskih prava ukoliko ih je nastavnik provodio.

³⁷ Predložene metode ovog radnog materijala mogu se upotrebljavati i za učenike i predstavljaju ustaljena pomagala u kulturi učenja i poučavanja raznih zemalja Europe.